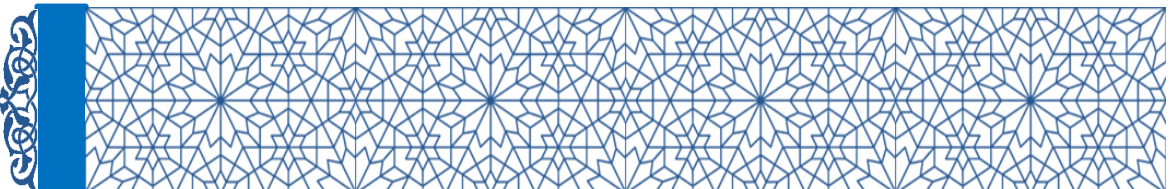

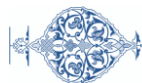
گفت و گوی مرکز خبر حوزه با حجت الاسلام

والمسلمین سعید معمار منظرین

بخش اول

مکاهی متفاوت به تحول در حوزه

مقدمه

وقتی حین سفر چند روزه به اصفهان - که برای مصاحبه با مسؤولان و شخصیت‌های حوزوی رفته بودیم - وارد یکی از مساجد این شهر شدیم - جمعیت زیاد مردم - به ویژه جوانان توجه ما را به خود جلب کرد، به طوری که به زحمت برای نمازخواندن جا پیدا کردیم. عجیب‌تر این که با پایان نماز، جمعیت تقریباً تغییر نکرد و بیشتر نمازگزاران در مسجد ماندند تا از سخنان یک روحانی میان سال استفاده کنند. ما هم که در چند روز حضور خود در اصفهان درباره برنامه مدیران و مسؤولان حوزوی برای تربیت طلاب فاضل و توانمند مصاحبه می‌کردیم، فرصت را غنیمت شمردیم تا با یکی از تحصیل کرده‌های موفق حوزه به گفت و گو بنشینیم.

حاصل گفت و گوی مرکز خبر حوزه با حجت الاسلام والمسلمین سعید معمار منتظرین ۴۴ ساله که سابقه تحصیل در حوزه‌های اصفهان و قم و بهره‌مندی از علمای این دو شهر را دارد در ذیل می‌آید:

توفیق عطیه‌ای الهی

- حاج آقا، الحمدلله جمعیت خوبی در مسجد حضور داشتند.

این‌ها توفیقی از جانب خداوند است. خدا رحمت کند حضرت آیت الله العظمی بهجت قدس سره را که می‌فرمودند: «ممکن است کسی ثروت زیاد داشته باشد، اما توفیق بخشش نداشته باشد»؛ بنابراین توفیق، عطیه‌ای الهی است.

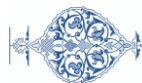
پژوهش در معارف ولایی قرآن

- در حال حاضر مشغول چه کارهایی هستید؟

بیشتر کارم پژوهش و مطالعه است و حدود دوازده سال است که موضوع معارف ولایی قرآن کریم را با محوریت زیارت جامعه کبیره، با همکاری چهل نفر از رفقای طلبه پژوهش می‌کنیم.

- آیا این پژوهش‌ها به صورت مکتوب هم خروجی داشته است؟

با توجه به این که مباحث به صورت سخنرانی بوده، به صورت متن تاییبی انجام شده، اما هنوز در معرض چاپ قرار نگرفته است.

ضرورت پژوهش در تبلیغ

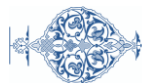
- برخی فکر می‌کنند که مبلغ نیاز به پژوهش ندارد، نظر شما چیست؟

تبلیغ، نیازمند امور مختلفی از جمله پژوهش است. دو نکته اساسی در تبلیغ مطرح است: نخست این که مبلغ به چیزی که می‌خواهد برسد و نکته دوم تبیین است؛ بنابراین، مبلغ باید از مجمل‌گویی اجتناب کند. از خصوصیات شهید مطهری این بود که روی مطلب فکر نموده و با بیان خوب، فهم آن را واضح می‌کردند؛ برای نمونه در خصوص هدف از زندگی، هدف و زندگی را جداگانه تعریف می‌کنند و در ادامه، ارتباط بین این دو را ارائه کرده و سپس پاسخ سؤال را می‌دهند؛ این توفیقی بود که خداوند به ایشان عطا کرده بود. لازمه تبیین کردن، مطالعه دقیق پیرامون موضوع و همچنین تفکر درخصوص آن موضوع می‌باشد و چه خوب است پیش از منبر مباحثه صورت گیرد و قبل از هر منبر، توسل به حضرت حجت عجل الله تعالی فرجه الشریف انجام شود، زیرا ایشان مرکز هدایت است و یکی از شؤون امامت همین هدایت است؛ «وجعلنا منهم ائمة يهدون بامرنا»، (سجده/۳۴) تا از آن جا عنایت نباشد، مبلغ هیچ کاری نمی‌تواند انجام دهد. ممکن است اطلاعاتی از محفوظات خود ارائه کند، اما نمی‌تواند تحول ایجاد نماید. اعتقاد این است که توفیق الهی باید پشت فرد باشد و توفیق الهی خیلی بالاتر از تجربه است؛ «الم تعلم ان الله على كل شئ قدير، بقره/۱۰۶». خلاصه این که در مقابل خدا باید خضوع کرد و اگر کسی بخواهد چیزی بدهد باید چیزی بگیرد؛ وقت سحر باید گرفت و در روز تحویل داد «و مما رزقناهم ينفقون»

اقدامات مورد نیاز برای تحول

- همان طور که می‌دانید با بیانات مقام معظم رهبری - مدظله العالی -، موضوع تحول در حوزه شتاب گرفته است. به نظر شما چه اقداماتی باید در راستای تحقق فرمایشات ایشان انجام گیرد؟

مقام معظم رهبری قبل از این که فقیه باشند، متفکر عمق‌نگر و آینده‌نگر هستند؛ بنابراین، با توجه به این که بیانات ایشان در تشخیص زمان شناسی بسیار مؤثر است، احتیاج به دقت دارد و نباید ساده از آن گذشت. یعنی احساس می‌کنم ایشان، رادار فکری جامعه اسلامی هستند و دنبال کردن سخنرانی‌های ایشان نوعی اعتدال فکری و سیاسی به وجود می‌آورد. شهید مطهری در یکی از تعابیر می‌گویند:

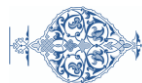

«آقای خامنه‌ای یکی از متفکرانی هستند که امید آینده جهان اسلام می‌باشند.» برای تحول باید با توجه به فرمایشات رهبری، گام به گام پیش برویم و بینیم چه چیزی الآن در حوزه‌ها نیست که چندی پیش در حوزه‌ها بود و توانست منشأ عمل بوده و در تربیت عملی و علمی علما مؤثر باشد. مرحوم شیخ انصاری از یک سو اهتمام ویژه‌ای به درس‌های خود داشتند و از سوی دیگر یک بار صبح و یک بار عصر زیارت جامعه کبیره می‌خواندند و نافله شب و زیارت عاشورا را با همه لعن‌هایش قرائت می‌نمودند و نماز جعفر طیار هم می‌خواندند. اگر به این مسایل توجه کنیم، می‌فهمیم که انجام مستحبات، مقدمه بسیار بزرگی برای تقویت توفیقات علمی و عملی است. الآن ما امکانات و وسایل رفاهی داریم، اما جای مستحبات خالی است. در حدیث «قرب نوافل» آمده: فرائض، موجب قرب می‌شود، ولی نوافل، موجب محبوبیت انسان در برابر خداوند متعال می‌گردد. اگر محبوب خدا شدی از در و دیوار برای تو رحمت نازل می‌شود و دغدغه مشکلات نخواهی داشت؛ امروز در حوزه علمیه جای انجام مستحباتی که منشأ توفیقات اند کم است. می‌گویند مرحوم مقدس اردبیلی درباره علامه بحر العلوم نقل می‌کند که در نجف اشرف رد می‌شدند، می‌بینند که طلاب قبل از اذان صبح خواب هستند، لذا دیگر درس نمی‌دهند. در جلد هشتم وسائل الشیعه آمده: «اگر کسی می‌گوید نماز شب می‌خوانم، اما روزی ندارم، او را تکذیب کنید؛ یعنی یا نماز شب نخوانده و یا این که روزی دارد و می‌گوید روزی ندارد.»

راه‌های تحول علمی در حوزه‌ها

- نظر شما درباره تحول علمی در حوزه‌ها چیست؟

به نظر می‌رسد تحولات علمی در حوزه علمیه به تحصیل طلاب، همراه با تفکر احتیاج دارد؛ عالم باید حلیمانه تربیت شود، چون مشیت خداوند است که: «العلم و الحلم توأمان». با توجه به فرمایشات رهبری به نظر می‌رسد که باید زحمت فکرکردن در فهم عبارت، پایین و در معانی، بالا برود. شهید مطهری در مقدمه کتاب داستان راستان نوشته‌اند: «کتاب هم باید تفکر شخص خواننده را زیاد کند و هم زحمت تفکر را کاهش بدهد.»

مؤلفه‌های تحول در تبلیغ

- تحول در تبلیغ چه مؤلفه‌هایی باید داشته باشد؟

نخستین تحول در تبلیغ، تحول در خود مبلغ است، تا زمانی که مبلغ خود را اصلاح نکند، نمی‌تواند تأثیرگذار باشد. گاهی شما می‌خواهید اطلاعاتی را به مخاطب منتقل کنید، این که - کاری ندارد، اما باید این کار صورت پذیرد که وقتی مبلغ بین مردم راه برود، مردم بگویند که دین خدا حق است؛ بر همین اساس باید تحول در مبلغ صورت بگیرد.

ویژگی‌های مبلغ

- مبلغ باید چه ویژگی داشته باشد؟

خدای متعال در قرآن تأکید می‌کند که مبلغ باید دارای خشیت باشد. خشیت یعنی این که باید از یک طرف خائف و از طرف دیگر راجی باشد و این حاصل نمی‌شود مگر با علم بالله، چون «انما یخشى الله من عباده العلماء، فاطر/۲۸». مرحوم آیت الله العظمی اراکی درباره امام قدس سره می‌گفتند: «اگر آقای خمینی در عاشورا بودند، تعداد اصحاب امام حسین ۷۳ نفر می‌شد»، چون ایشان قیامت را باور کرده بودند. برای همین، ابتدا باید تحول در مبلغ به وجود آید؛ مبلغ باید بداند که در محضر خداوند سخن می‌گوید.

منبع: افق حوزه، ۲۹ اردیبهشت ۱۳۸۹، شماره ۲۷۰